

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
OPĆINA BUGOJNO**

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE
BUGOJNO ZA PERIOD 2021.-2023. GODINU**

Bugojno, juni 2020. godine

SADRŽAJ

1. Uvod.....	3
2. Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2021-2023 godine	5
3. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija BiH	8
4. Makroekonomska analiza za SBK i Općinu Bugojno.....	12
5. Projekcije prihoda SBK za 2020. i za period 2021-2023.....	15
6. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2021-2023	18
6.1 Projekcije prihoda i primitaka za period 2021-2023.....	18
6.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2021- 2023.....	23
7. Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama, za period 2021-2023 godinu.....	28
8. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima, primicima, rashodima i izdacima u budžetu Općine Bugojno.....	30

1. Uvod

U skladu sa Zakonom o Budžetima FBiH (Službene novine FBiH, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19) urađen je dokument okvirnog Budžeta Općine Bugojno (skraćeno: DOB) za period od 2021. do 2023. godine, koji služi kao polazna osnova za izradu Nacrta Budžeta za 2021. godinu i koji sadrži projekcije Budžeta Općine Bugojno za 2021., 2022. i 2023. godinu. Dokument okvirnog budžeta (DOB) predstavlja kratkoročnu i srednjoročnu ekonomsku i fiskalnu prognozu za društveno-ekonomsko okruženje, a u okviru kojeg se projicira ekonomski i fiskalni položaj općine u trogodišnjem periodu.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period sa viših nivoa vlasti (BiH, FBiH i SBK) trebaju biti objavljene prije početka mjeseca juna u tekućoj fiskalnoj godini, kako bi javne uprave na lokalnom nivou (Općinski organi uprave) dobile pravovremeno informacije i statističke podatke koji su osnova za izradu Općinskog dokumenta okvirnog Budžeta za naredne tri godine. Zakonom o budžetima u FBiH („Sl. novine Federacije BiH“, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19), propisan je budžetski kalendar kojim su utvrđeni krajnji rokovi za svaku fazu budžetskog planiranja i kojim je predviđeno da DOB za naredne tri godine, kao jedinstven dokument, vlada odnosno općinski načelnik razmatra i usvaja do 30. juna tekuće godine.

Teškoća za primjenu ovako definisanih zakonskih odredbi predstavlja činjenica da su Zakonom o budžetima u FBiH definisane iste procedure i rokovi za pripremu budžetskih dokumenata za sve nivoe vlasti, zatim da je potrebno u fazi pripreme navedenih dokumenata bazirati se na smjernicama ekonomske i fiskalne politike viših nivoa vlasti koje općine ne dobivaju u periodu pripreme svojih budžetskih dokumenata, odnosno činjenica je da smjernice za naredne tri godine sa viših nivoa vlasti (FBiH, SBK) nisu dostupne u roku Općinskim organima uprave.

Napominjemo da je zbog novonastale pandemije izazvane Corona virusom "COVID 19" evidentno da je na pomolu globalna ekonomska kriza i recesija na svim nivoima vlasti BiH, što će negativno uticati na priliv ukupnih prihoda, posebno na priliv poreznih prihoda koji čine oko 70 posto ukupnih prihoda Općinskih budžeta. Zbog navedenih razloga, dokumenti okvirnih budžeta sa viših nivoa vlasti koji su objavljeni prošle 2019. godine nisu trenutno relevantni i mogu se samo dijelom razmatrati prilikom projekcije Budžeta za naredne tri godine.

Imajući u vidu navedeno, izrada Dokumenta okvirnog Budžeta općine Bugojno za period 2021.-2023. temelji se na slijedećim dokumentima/informacijama:

- 1) Procjenama i projekcijama prihoda Srednjobosanskog kantona i Općina za 2020. godinu i za period 2021.-2023. godine (dostavljeno Općini Bugojno od ministarstva finansija SBK, maj 2020), 2) Projekcijama prihoda od indirektnih poreza za razdoblje 2021.-2023. godine objavljenim od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje, 3) Izvještajem o izvršenju budžeta Općine Bugojno za period 01.01.2020. do 31.03.2020. godine (kompletirano u aprilu 2020.),
- 4) Statističkim podacima objavljenim u Statističkom godišnjaku i mjesečnim statističkim pregledima Federacije Bosne i Hercegovine za 2020. god. (Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2020. godine), 5) Socioekonomskim pokazateljima po općinama u FBiH (Federalni zavod za programiranje, juni 2019), 6) Statističkim podacima od Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (april, 2020), 7) Biltenu Zavoda za zapošljavanje SBK (januar, 2020.), 8) Smjernicama ekonomske i fiskalne politike SBK za razdoblje 2021-2023. (juni, 2020), 9) Zahtjevima Općinskih službi (budžetskih korisnika) po osnovu dostavljene instrukcije br.1 za izradu DOB-a za period 2021-2023. godinu

Napomena: Statistički podaci od prethodno navedenih Zavoda, direkcija, agencija i drugih institucija uglavnom nisu ažurirani proteklih mjeseci 2020. godine zbog novonastale pandemije tako da su se za makroekonomsku analizu dijelom koristili podaci iz prethodnih godina.

Procjena prihoda, primitaka i rashoda i izdataka za Općinu Bugojno za period 2021.-2023. godine je dostavljena ministarstvu finansije SBK dana 26.05.2020. godine, koja je urađena na osnovu izvještaja o izvršenju budžeta Općine za period 01.01.-31.03.2020., izvršenja budžeta za period 01.04.-22.05.2020. godine i dostavljenim projekcijama poreznih prihoda od ministarstva finansija SBK za Općinu Bugojno za period 2021.-2023. godine.

Važno je imati u vidu da DOB, kao okvirni dokument za donošenje Budžeta, predstavlja osnovu za planiranje godišnjeg budžeta i nije limitirajući faktor planiranja prihoda i izdataka prilikom donošenja dokumenata Budžeta, ali treba predstavljati gornju granicu rashoda za trogodišnji period prilikom pripreme budžetskih dokumenata iako je, uzimajući u obzir trenutne okolnosti (ekonomsku krizu izazvanu pandemijom), gotovo nemoguće postići identične vrijednosti projiciranih DOB-om i nacrtom, odnosno prijedlogom budžeta.

2. Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2021-2023 godine

Savremena makroekonomska politika sastoji se od kombinacije mjera iz više segmenata: ekonomske, monetarne, politike platnog bilansa, dohodaka, cijena, te fiskalne politike. Fiskalna politika se može definisati kao svjesna promjena prihoda i rashoda kojima je svrha ostvarivati makroekonomske ciljeve ekonomske politike, poput pune zaposlenosti, stabilnih cijena, zadovoljavajuće stope privrednog rasta i ostvarenja eksterne ravnoteže. Pod fiskalnom politikom podrazumijeva se ponajprije upravljanje budžetskim prihodima u svrhu finansiranja javnih rashoda. Cilj je postići ekonomski rast uz istovremeno visoku zaposlenost i nisku inflaciju, a isti je u potpunosti ostvariv jedino uz kombinaciju instrumenata fiskalne politike.

Svrha smjernica ekonomske i fiskalne politike je prvenstveno definisati smjer i ciljeve ekonomske i fiskalne politike, kao i visinu finansijskih planova budžetskih i vanbudžetskih korisnika, s fokusom na dalju provedbu fiskalne konsolidacije i politike smanjenja/ograničavanja javne potrošnje na svim nivoima vlasti u BiH. Smjernice trebaju da sadrže: Strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike, Osnovne makroekonomske pokazatelje, Osnovne pokazatelje ekonomske i fiskalne politike, pretpostavke društvenog i privrednog razvoja za fiskalnu i za slijedeće 2 godine, Procjenu prihoda budžeta i predviđene promjene javnog duga i strategiju upravljanja dugom. Cilj Smjernica jeste uputiti djelovanje federalnih i kantonalnih ministarstava i institucija, te jedinica lokalne samouprave na politike i aktivnosti koje će najviše doprinijeti ostvarenju definisanih strateških ciljeva.

Bosna i Hercegovina je, prema dostavljenim podacima Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP, april 2020), u 2019. godini ostvarila realni rast Bruto društvenog proizvoda (BDP) od 3,2 %, potaknut jačanjem domaće potražnje i povoljnim kretanjima u međunarodnom ekonomskom okruženju. Najznačajniji rast je, kao i u prethodnom periodu, ostvaren u domenu privatne potrošnje i investicija, dok je doprinos neto izvoza bio isto značajan. Procjena realnog rasta BDP za 2020. godinu na nivou BiH je -2,3 % dok se procjenjuje realni rast uvoza od -6,1 % a izvoza -6,4 %.

Prema preliminarnim procjenama, a na osnovu objavljenih saopćenja Federalnog zavoda za statistiku za mjesec mart 2020. godine u odnosu na mart 2019., index obima industrijske proizvodnje u FBiH je iznosio 87,00. Prosječan broj zaposlenih u FBiH u mjesecu martu 2020. godine je bio 528.102 dok je prosječan broj zaposlenih u 2019. godini iznosio 531.483. Ukupan izvoz za mjesec mart 2020. u FBiH je iznosio 551.2

milijardi KM dok je u februaru 2020. bio 607.8 milijardi KM, što ukazuje na pad izvoza od 9,3 % za navedeni period. Također evidentiran je i pad uvoza u mjesecu martu 2020. u odnosu na februar 2020. za 6,0 %.

Zbog novonastale globalne pandemije uzrokovane virusom "COVID 19" koja je zahvatila i BiH, iz prethodnih projekcija i statističkih podataka vidljivo je da će u narednom periodu u 2020. godini doći do ekonomskih turbulencija, recesije i pada BDP, izvoza, uvoza, broja zaposlenih kao i rasta cijena i inflacije. Na tržištu rada u BiH se u narednom srednjoročnom periodu očekuje povećanje stope nezaposlenosti i smanjenje broja zaposlenih, zatim smanjenje realne stope potrošnje od -1,0 % što će negativno uticati na priliv sredstava u budžete na svim nivoima vlasti BiH.

Uzimajući u obzir da vanjsko okruženje predstavlja glavnu strukturnu odrednicu većine ekonomskih kretanja u BiH ono isto tako predstavlja i potencijalni izvor rizika po domaća ekonomska kretanja. Eskalacija globalnih izazova kao što su pandemija virusa "COVID 19", trgovinski ratovi, recesija američke i EU ekonomije kao i negativan rast BDP u regionu zasigurno će se negativno odraziti na ekonomski rast i BDP u BiH. To će u konačnici rezultirati slabljenjem izvozne potražnje, odnosno usporavanjem prosječne stope rasta robnog izvoza, te će imati negativan uticaj na priliv kapitala, posebno uzevši u obzir da zemlje EU predstavljaju ključni izvor za eksterno finansiranje u BiH. Pored eksternih, potencijalni rizik za ostvarivanje makroekonomskih projekcija predstavljaju i rizici internih dinamika. Osnovni interni rizik koji bi mogao imati negativan uticaj na ekonomski rast vezan je za proces formiranja vlasti na svim nivoima vlasti BiH i nastavak nesuglasica oko reformskih procesa. Rizik u srednjem roku predstavlja i migracija stanovništva, koja dodatno prijeti smanjenju ljudskih resursa i produktivnosti, a samim time i projiciranom ekonomskom rastu.

Fiskalna politika u 2020. godini i u narednom srednjoročnom periodu treba biti fokusirana na posebnim mjerama za podršku privatnom sektoru i javnim infrastrukturnim radovima kao i mjerama u borbi protiv korupcije u cilju povećanja fiskalnog prostora politikama koje promovišu dugoročni rast i suzbijanje sive ekonomije. Ključne aktivnosti prvenstveno podrazumijevaju djelovanje u pravcu stvaranja povoljnog i stabilnog poslovnog okruženja, atraktivnog za povećan priliv i domaćih i stranih investicija, kao glavnog generatora srednjoročnog makroekonomskog rasta.

Kontrola trošenja i dodjele javnih sredstava kroz transfere, odnosno subvencije bi se trebala pojačati implementacijom programskog budžetiranja na nivou Federacije BiH

Kantona i Općina. Stabilna fiskalna politika kroz restrikciju javne potrošnje je polazna osnova djelovanja po pitanju provedbe odgovorne politike upravljanja javnim rashodima. Preporuka je za sve nivoe vlasti provođenje restriktivne javne potrošnje u periodu 2021-2023. godina, s ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema i budžetske ravnoteže, te jače kontrole nad javnom potrošnjom. Pri tome će ključni naglasak biti na strogoj kontroli budžetske potrošnje, odnosno ograničavanju rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera. Provedba navedenih mjera i aktivnosti, uz fokus na nastavak provođenja mjera smanjenja ukupnih rashoda i izdataka, i zajedno sa efektima poreznih politika, omogućit će stvaranje fiskalnog prostora za javne investicije i kapitalne projekte, što će u konačnici pridonijeti stabilnosti javnih finansija na svim nivoima vlasti. Također, bitno je napomenuti da za kreiranje fiskalnih i razvojnih politika od izuzetnog značaja je i sagledavanje stanja i projekcije javnog duga. Da bi se održala stabilnost fiskalnog sistema i obezbijedio osnov za razvojne inicijative, zaduživanje treba biti na realnim i održivim osnovama na svim nivoima vlasti.

U skladu sa navedenim smjernicama za sve nivoe vlasti, potrebno je da Općina Bugojno slijedi iste kako bi se najprije stabilizirao budžet za 2020. godinu i što realnije planirali prihodi, primici, rashodi, izdaci i finansiranje za period 2021-2023. godinu. Priliv prihoda budžeta Općine Bugojno za period 01.01.-31.03.2020. godine je bio na zadovoljavajućem nivou, međutim zbog novonastale situacije oko pandemije u BiH, potrebno je posebno pratiti mjesečni priliv poreznih prihoda koji će po dostavljenim projekcijama od SBK u narednim mjesecima biti manji od planiranog. Zbog toga je od krucijalne važnosti da Općinski Načelnik zajedno sa budžetskim korisnicima (Općinskim službama) i Općinskim vijećem narednih mjeseci usaglasi stavove oko Izmjena i dopuna budžeta Općine i Odluke o izvršavanju Budžeta za 2020. godinu, u skladu sa Zakonom o Budžetima FBiH, na način da se smanji javna potrošnja odnosno da se smanje rashodi na stavkama u budžetu koji nisu od prioritnog značaja za srednjoročni ekonomski razvoj a to se prije svega misli na dio tekućih transfera koji ne doprinose makroekonomskoj dugoročnoj stabilnosti. S druge strane, subvencije javnim preduzećima za investicione i infrastrukturne projekte i subvencije malim i srednjim preduzećima i registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima trebaju biti prioritet za naredne tri godine.

3. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija Bosne i Hercegovine (BiH)

Tabela 1. Makroekonomske projekcije BiH za period 2019. - 2023. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nominalni BDP u mil KM	34,023	35,36 5	34,846	36,34 0	38,07 7	39,826
Nominalni rast u %	5.2	3.9	-1.5	4.3	4.8	4.6
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101.9	100.7	100.9	101.4	101.7	101.4
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	33,399	35,11 6	34,551	35,82 6	37,44 9	39,286
Realni rast u %	3.3	3.2	-2.3	2.8	3.1	3.2
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	1.4	0.6	0.2	1.2	1.3	1.4
Potrošnja u mil KM	32,048	32,93 1	32,736	33,67 0	34,83 0	36,055
Realni rast u %	2.0	1.8	-1.0	1.4	1.7	1.7
Vladina potrošnja u mil KM	6,611	6,776	6,959	7,098	7,325	7,545
Realni rast u %	0.9	1.0	1.9	0.5	0.7	0.5
Privatna potrošnja u mil KM	25,437	26,15 5	25,777	26,57 2	27,50 5	28,510
Realni rast u %	2.3	2.0	-1.7	1.7	1.9	2.1
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	6,310	6,857	6,215	6,735	7,397	8,077
Realni rast u %	9.2	8.3	-10.5	7.1	8.1	7.7
Vladine investicije u mil KM	859	954	920	1,042	1,176	1,307
Realni rast u %	15.4	9.4	-5.0	11.6	10.0	8.5
Privatne investicije u mil KM	5,451	5,903	5,295	5,692	6,222	6,769
Realni rast u %	8.3	8.1	-11.4	6.3	7.8	7.5
Uvoz u mil KM	19,097	19,95 5	18,549	19,47 8	20,82 8	22,520
Nominalni rast u %	6.7	4.5	-7.0	5.0	6.9	8.1
Realni rast u %	3.7	2.5	-6.1	3.2	4.5	5.1
Izvoz u mil KM	14,087	14,85 0	13,821	14,72 6	15,97 6	17,471
Nominalni rast u %	10.0	5.4	-6.9	6.5	8.5	9.4
Realni rast u %	6.1	3.4	-6.4	4.3	5.8	6.7
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	16.9	18.4	16.8	17.7	18.4	18.8
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1,236	-1,022	-975	-990	-1,084	-1,320

Rast u %	-9.1	-17.4	-4.5	1.5	9.4	21.8
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-3.6	-2.9	-2.8	-2.7	-2.8	-3.3

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), april 2020. godine

U osnovnom scenariju makroekonomske projekcije za period 2019-2023 (Tabela 1.) su izrađene u trenutku kada statistički podaci nisu bili dostupni za april 2020. godine u kojem je došlo do obostranih šokova na strani ponude i potražnje. Projekcije se zasnivaju na pretpostavkama da će ekonomska kriza trajati do kraja drugog kvartala 2020. godine. Početak 2020. godine karakteriše dodatno usložnjavanje međunarodnih ekonomskih prilika i pojava virusa "Covid 19" što će imati veoma negativne implikacije na privredna kretanja u svijetu, regionu i u konačnici u samoj Bosni i Hercegovini. Intenzitet i dužina trajanja novonastalih okolnosti u suštini će odrediti kretanje ekonomskog rasta kako kratkoročno tako i u srednjem roku.

Prema podacima i projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) i Federalnog ministarstva finansija, koji su navedeni u tabeli 1., može se vidjeti da se između 2018. i 2019. godine u BiH desio pad realnog BDP-a za 0,1 % (sa 3,3 % na 3,2 %), dok se zbog novonastale ekonomske krize očekuje značajan pad od -2.3 % u 2020. godini da bi tek 2023. godine realan rast BDP trebao biti oko 3,2 %, kao što je bio na istom nivou u 2019. godini.

Trenutno raspoloživi podaci o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni za prvi kvartal 2020. godine već ukazuju na drastično slabljenje iste u odnosu na prethodnu godinu. Naime, prema podacima Agencije za statistiku BiH u prvom kvartalu 2020. godine izvoz roba iz Bosne i Hercegovine smanjen je za 5,2 % u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad robnog izvoza samo u martu mjesecu 2020. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio oko 15 %. S druge strane, u prvom kvartalu 2020. godine uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu smanjen je za 7,2 % u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad uvoza u martu mjesecu u odnosu na isti mjesec prethodne godine smanjen za 16,5 %. *(Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje, Makroekonomske projekcije 2020-2023, april 2020)*

U skladu sa novonastalim okolnostima, u prvoj polovini godine realno je očekivati i slabljenje ostalih agregata ekonomskog rasta kao što su privatna potrošnja i investicije (domaća tražnja) tako da projekcija realne stope rasta uvoza u 2020. godinu iznosi -6,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Ako se ima u vidu da Bosnu i Hercegovinu u vanjskotrgovinskom smislu karakteriše neuravnoteženost izvoza (42% BDP-a) i uvoza

(56% BDP-a), ovo usporavanje razmjene bi rezultiralo trgovinskim bilansom čiji utjecaj na ekonomski rast bi bio djelimično pozitivan. (Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar-mart 2020. godine“, april 2020. godine).

Ključno uporište za kretanje makroekonomskih parametara u Bosni i Hercegovini u periodu 2021.- 2023. godina predstavlja poboljšanje eksternog okruženja. Međutim, kao što je ranije navedeno međunarodne finansijske institucije još uvijek nisu zvanično publikovale bilo koji dokument koji bi kvantifikovao dužinu trajanja "COVID-a 19" i ekonomska kretanja za period 2021-2023. godine. S tim u vezi, projekcije DEP-a za ovaj srednjoročni vremenski period zasnovane su **na pretpostavci** da je pandemija virusa "COVID 19" kratkotrajna pojava, odnosno da će biti prevaziđena u drugoj polovini 2020. Projekcije makroekonomskih kretanja u srednjoročnom periodu imaju uglavnom negativan trend do 2021 kad bi trebalo doći do relativne stabilizacije. Zbog toga fokus izvoznih i ekonomskih mjera BiH treba usmjeriti na jačanje trgovinske razmjene sa zemljama iz okruženja i regije, iako je u istim tim zemljama na sličan način zavladała makroekonomska nestabilnost. Nakon pozitivnih makroekonomskih dešavanja koja su dovela do povoljnijeg vanjskog okruženja, prestanka pada investicija, te postepenog rasta zaposlenosti nakon višegodišnjeg realnog rasta izvoza od preko 5 % u prosjeku, očekuje se da bi ekonomski rast, prije svega BDP i zaposlenost, u 2020. godini trebao biti negativan u odnosu na 2019. godinu sa realnom stopom rasta od -2,3 %. Nakon toga se očekuje za period 2021-2023 minimalno povećanje realne stope rasta BDP-a. **(Tabela 1)** Povoljnije eksterno okruženje uz unaprijeđenje industrijske baze i podizanje konkurentnosti predstavljaju preduslov poboljšanja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Samo pod uslovom materijalizacije navedenih eksternih pretpostavki u periodu 2021.-2023. godine može se očekivati porast vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. U tom slučaju u Bosni i Hercegovini se može očekivati prosječni godišnji rast izvoza od oko 5,6 % pri čemu bi projicirani rast roba i usluga bio prilično ujednačen. Projekcije za srednjoročni period 2021-2023. prate pretpostavku o postepenom oporavku ekonomije i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara, ali je njihov nivo, zbog oslabljene baze u 2020. godini, znatno skromniji u odnosu na visok historijski trend bilježen kontinuirano u zadnjih nekoliko godina.

Preduslov za materijalizaciju navedenih projekcija makroekonomskih pokazatelja predstavlja prevazilaženje novonastalih izazova u što kraćem roku. S duge strane,

prijetnju realizaciji ovih projekcija predstavljaju i unutrašnji izazovi odnosno unutrašnji rizici u Bosni i Hercegovini. Unutrašnje rizike predstavljaju složeni sistem donošenja odluka i usporen tempo provođenja ekonomskih reformi u zemlji. Eventualna kašnjenja u procesu formiranja vlasti i provođenju reformi će se negativno odraziti na planiranu dinamiku izvršenja javnih investicija što bi se sigurno odrazilo i na ukupni ekonomski rast. Što se tiče rizika u srednjem roku za period 2021.-2023. godina, oni se odnose na migraciju stanovništva iz Bosne i Hercegovine posebno mladog, obrazovanog i stručnog kadra što bi moglo rezultirati smanjenjem produktivnosti i sporijim rastom BDP-a od projektovanog.

Projekcije kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u 2020. godini trenutno je vrlo teško predvidjeti obzirom da je ista i tokom prethodne godine pokazala vidljive slabosti koje su se manifestovala padom fizičkog obima proizvodnje. Kretanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u srednjem roku uglavnom će zavisti od privrednih kretanja na tržištima glavnih trgovinskih partnera kao što je to bio slučaj i u dosadašnjem periodu. Ukoliko posljedice novonastalih okolnosti (pandemija Covid-19) budu sanirane u kraćem roku tokom ovog perioda, u Bosni i Hercegovini se može očekivat osjetniji ekonomski napredak u okviru kojeg bi dešavanja u industrijskoj proizvodnji trebala imati centralnu ulogu. Pored povoljnih eksternih prilika u ovom srednjoročnom vremenskom okviru se očekuje i značajniji utjecaj internih dinamika u funkciji jačanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini.

Na bazi projekcija DEP-a u 2020. godini mogao bi se očekivati nominalni pad vanjskotrgovinskog deficita od 7,4 % (uz pad uvoza od 7 % te pad izvoza 6,9 %). U periodu 2021.-2023. godina očekivani nominalni rast vanjskotrgovinskog deficita kretao bi se u intervalu od 0,5-4,1 %, kao rezultat porasta stope uvoza (5-8,1 %) i rasta stope izvoza (6,5-9,4 %). Kao udio u BDP-u, deficit tekućeg računa za 2020. godinu, prema projekcijama DEP-a, iznosio bi oko -2,8 %, dok bi se za period 2021-2023. godina moglo očekivati da ostane na približno istom nivou (u intervalu od -2,7 % do -3,3 % BDP-a). Očekuje se da bi se tekući neto prilivi iz inostranstva, u periodu 2020.-2023. godina, mogli kretati u rasponu od 9,4 % do 10,8 % BDP-a.

Projekcija DEP-a pokazuje da bi se u Bosni i Hercegovini u periodu 2021.-2023. moglo očekivati povećanje ukupnog izvoza sa godišnjim stopama rasta od 4,3 %, 5,8 % i 6,7 % u realnom smislu i retrospektivno. Ovo povećanje izvoza uvjetovano je stabilnom izvoznom tražnjom, proširenjem proizvodne baze i podizanjem konkurentnosti u zemlji.

S druge strane, povećanje ekonomske aktivnosti u zemlji, odnosno rast domaće tražnje u okviru sektora stanovništva i korporativnog sektora kroz nešto brži rast potrošnje i investicija trebali bi rezultirati i povećanjem BiH uvoza. Prema projekcijama DEP-a očekuje se da stope rasta uvoza budu nešto niže u odnosu na izvoz i trebale bi se kretati od 3,2 % u 2021. godini, 4,5 % u 2022. godini, i 5,1 % u 2023. godini. Više stope rasta izvoza od uvoznih u srednjem roku bi trebale rezultirati povećanjem izvozne zastupljenosti u BDP-na oko 45 % zaključno sa 2023. godinom. S druge strane, obzirom na nešto sporiji rast uvoza očekuje se da bi se zaključno sa 2023. godinom uvoz u okviru BDP-a trebao zadržati na oko 57 % BDP-a.

Preliminarni podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u januaru 2020. godine ukazuju na rast broja zaposlenih lica od 2,5 %, uz smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica od 6,3 %. Prosječna neto plata u FBiH u januaru 2020. godine iznosila je 945 KM i veća je nominalno za 3,5 %. Međutim, od marta i aprila 2020. godine već su vidljive naznake negativnog uticaja pandemije na tržište rada.

Napominjemo da trenutno raspoloživi podaci Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine pokazuju također prve znake uticaja pandemije na tržište rada u FBiH. Prema službenim evidencijama iz Jedinstvenog sistema registracije, kontrole i naplate doprinosa, broj zaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine prema prebivalištu zaposlenika na dan 31.03.2020. godine iznosio je 528.476 a isti je manji u odnosu na broj sa 29.02.2020. godine za 3.474 zaposlenih (-0,7 %). *(Izvor: Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2020. godine).*

4. Makroekonomska analiza za SBK i Općinu Bugojno

Srednjobosanski kanton (SBK) zauzima 3.189 km² površine i čine ga dvanaest općina: **Bugojno**, Busovača, Dobretići, Donji Vakuf, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Novi Travnik, Travnik i Vitez, što čini 12,21 % ukupne teritorije Federacije BiH, odnosno 6,23 % ukupne teritorije Bosne i Hercegovine. Procjene Federalnog zavoda za statistiku pokazuju da u ovom kantonu ima oko 251.000 stanovnika, što je oko 11 % u odnosu na ukupan broj stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine. Gustoća naseljenosti je nešto ispod prosjeka Federacije BiH (79,0 u SBK naspram 84,5 stanovnika po km² u FBiH).

Posebno u uvjetima novonastale ekonomske krize, provedba Reformske agende u cilju apliciranja za članstvo u EU je prioritet. Širok set srednjoročnih prioriteta treba biti prerađen u konkretne inicijalne mjere i pothvate, koji će biti pripremljeni i prilagođeni suočavanjem sa najavljenom recesijom i trebali bi biti provedeni u periodu od 2021 do 2023. godine, sa svakom institucijom pojedinačno i na svim nivoima vlasti.. Ove mjere i pothvati trebaju biti razrađeni do daljnjih preciznijih mjera koje će Reformsku agendu pomjeriti s njene početne faze dalje u srednjoročno razdoblje. **Provedba ovog dokumenta značajno i pozitivno će utjecati na ekonomsku i fiskalnu politiku u SBK i njenim općinama.**

Prema zadnjim objavljenim statističkim podacima iz 2019. **(Tabela 2)** ukupan broj poslovnih subjekata za 2018 godinu u SBK je iznosio 12.967 i veći je za 3.056 ili 23,57 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u SBK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH sa 9,7 %. Broj registriranih preduzeća u 2018. godini u Općini Bugojno je iznosio 2.132 odnosno 69 preduzeća na 1000 stanovnika što je iznad prosjeka u FBiH. *(Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja: Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH, juni 2019. godine.*

Tabela 2. Stanovništvo i Struktura poslovnih subjekata u SBK po općinama za 2018.

Općine	Stanovništvo	Broj preduzeća				Broj preduzeća na 1000 stanovnika
		Ukupno (Pravne osobe + obrti)	Pravne osobe	Jedinice u sistemu pravnih osoba	Obrti	
UKUPNO SBK	250.825	12.967	5.102	2.688	5.177	51,7
Bugojno	31.091	2.132	705	398	1.029	68,6
Busovača	17.773	838	306	133	399	47,2
Dobretići	1.575	42	27	13	2	26,7
Donji Vakuf	13.814	667	231	150	286	48,3
Fojnica	11.828	603	213	104	286	51,0
G.Vakuf-Uskoplje	20.292	846	284	149	413	41,7
Jajce	26.626	994	415	225	354	37,3
Kiseljak	20.407	1.289	557	256	476	63,2
Kreševo	5.054	356	187	60	109	70,4
Novi Travnik	23.767	983	421	249	313	41,4
Travnik	52.739	2.612	1.038	629	945	49,5
Vitez	25.859	1.605	718	322	565	62,1
FBiH	2.196.233	140.075	57.143	29.539	51.337	63,8

Izvor: Federalni zavod za programiranje, Socioekonomski pokazatelji po općinama u FBiH, juni 2019.

Napominjemo da SBK nekoliko godina unazad zauzima tek 7. mjesto od 10 kantona u Federaciji BiH po indeksu razvijenosti. Nakon pada vrijednosti indeksa razvijenosti u 2017. godini, vrijednost indeksa je zabilježio blagi pad na 83,4 u 2018. godini.

Po izračunu indeksa razvijenosti u 2018. godini na 1. mjestu po rang razvijenosti unutar Srednjobosanskog kantona je bila općina Vitez.

Industrijska proizvodnja SBK i Općine Bugojno

U Srednjobosanskom kantonu nastavljen je trend pada fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2018. godini po stopi od 0,8 % što je ipak viši rast za 0,7 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu.

U SBK ukupan izvoz je u 2018. iznosio 770 mil. KM što je za 2,65 % manje u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz SBK-a učestvuje u ukupnom izvozu FBiH sa 9,7 %. U SBK uvoz je u 2018. iznosio 980 mil. KM što je za 1,5 % više u odnosu na prethodnu godinu. Prema tome pokrivenost uvoza izvozom u SBK u 2018. godini iznosi 78,6.

Uvoz SBK-a učestvuje u ukupnom uvozu FBiH sa 7,8 %. Povećanje uvoza zabilježeno je u nekoliko općina SBK, a najviše u Fojnici za 89,6 %, Gornji Vakuf Uskoplju za 26,9 % i Busovači za 19,6 %, dok je najveće smanjenje uvoza zabilježeno u općini Jajce za 23,2 % i Kreševu za 10,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Trgovinski deficit Federacije BiH u 2018. godini ostvaren je u iznosu od 5.4 milijardi KM i bilježi povećanje za 3,4 % u odnosu na 2017. godinu, dok je u Srednjobosanskom kantonu zabilježen deficit u iznosu od 210 miliona KM i bilježi smanjenje za 19,1 % u odnosu na prethodnu godinu. **Općina Bugojno je u 2018. godini ostvarila ukupni izvoz od 69 miliona KM i uvoz u iznosu od 38 miliona KM što čini 182 % pokrivenosti uvoza izvozom.** (Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2018., Sarajevo, juni 2019.)

Tržište rada SBK i Općine Bugojno

U skladu sa trendovima u 2018. godini u cijeloj BiH i na području SBK vidljiv je pad broja stanovnika, uzrokovan kako padom nataliteta tako i odlaskom radne snage sa područja SBK u inostranstvo. Na navedenu problematiku ukazuje i kontinuirano smanjenje broja učenika na 1.000/stanovnika. U SBK broj zaposlenih u 2018. godini iznosi je 50.957, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1.307 ili za 2,6%. Broj

zaposlenih u SBK učestvuje u ukupnom broju zaposlenih u FBiH sa 9,8 %. Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u većini općina SBK, najviše u Donjem Vakufu za 11,2 %, Gornjem Vakufu - Uskoplju za 7,5 % i Novom Travniku za 5,7 % dok je smanjenje broja zaposlenih zabilježeno u Dobretićima za 6,5 %, Vitezu za 2,7 % i Kreševu za 0,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

Registrovana nezaposlenost u SBK u 2018. godini je iznosila 35.495 lica koja traže zaposlenje, što je u prosjeku manje za 1.905 ili 5,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH iznosi 10,6 %. Najveći prosječan broj nezaposlenih lica registrovan je u općinama Travnik (2,1 % od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH) i Bugojno (1,6 %), dok je najmanji broj nezaposlenih osoba registrovan u Kreševu (0,2 %) i Dobretićima (0,02 % od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH).

U 2018. godini u FBiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća je iznosila 889 KM i viša je za 3,4 % u odnosu na prethodnu godinu. U SBK prosječna neto plata je iznosila 723 KM što je više za 3,5 % u odnosu na 2017. godinu i što je 81,3 % u odnosu na prosjek FBiH. Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u svim općinama SBK, najviše u Kiseljaku za 7,3 %, Kreševu za 6,5 % i Donjem Vakufu za 5,5 % u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna neto plaća u Općini Bugojno u 2018. godini je iznosila 641 KM što je ispod prosjeka u SBK. *(Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2018., Sarajevo, juni 2019.)*

Prema objavljenim podacima u Biltenu Službe za zapošljavanje SBK (januar 2020. godine) na dan 31.12.2019. godine udio zaposlenosti od ukupno registrovanih radno sposobnih u Općini Bugojno je iznosio oko 57,6 %. Broj nezaposlenih lica u općini Bugojno sa 31.12.2019.godine je iznosio 4.717 dok je broj nezaposlenih lica na dan 31.12.2018. godine iznosio 5.232. Prema tome, u 2019. godini u Općini Bugojno bilježimo pad broja lica koja traže posao za 515 odnosno za 9,84 % manje u odnosu na 2018. godinu *(Izvor: Bilten Zavoda za zapošljavanje SBK, januar 2020.)*.

5. Projekcije prihoda SBK za 2020. i za period 2021-2023

Strukturu javnih prihoda budžeta SBK čine prihodi po osnovu **poreznih prihoda** (većim dijelom indirektnih poreza- najviše od poreza od PDV-a i direktnih

poreza- najviše od poreza na dobit i poreza na dohodak) te **neporeznih prihoda** u vidu prihoda od poduzetničkih aktivnosti i imovine, naknada, pristojbi, novčanih kazni, doprinosa i drugih prihoda a koji se ostvaruju, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. **Ukupni prihodi, primici i finansiranje u budžetu SBK za 2019. godinu su ostvareni u iznosu od 215 mil. KM** dok se za 2020. godinu procjenjuju u iznosu od 206.5 mil. KM što predstavlja pad od 3,96 %. Za srednjoročni period SBK od 2021 do 2023 projicirano je ukupno smanjenje prihoda, primitaka i finansiranja od 18,06 % u 2021. godini u odnosu na procjenu za 2020., dok se u 2022. godini predviđa smanjenje od 13,6 % i u 2023. godini smanjenje od 11,9 % u odnosu na procjenu u 2020. godini.

- Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa jedinstvenog računa

Prihodi od indirektnih poreza s Jedinstvenog računa su Zakonom o pripadnost javnih prihoda u Federaciji BiH (Službene novine Federacije BiH broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) detaljno regulisani raspodjelom prihoda od indirektnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcije za ceste.

Ukupni prihodi SBK (Kanton i Općine) od indirektnih poreza su ostvareni u iznosu od 174 mil. KM u 2019. godini a procjenjeni su u iznosu od 147 mil KM za 2020. (pad od 15,2 %) dok su projicirani u iznosu od 154 mil KM za 2021., 163 mil KM za 2022. i 165 mil KM za 2023. godinu.

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza s jedinstvenog računa samo za kantonalni budžet procjenjuje se u iznosu od 123 milijuna KM u 2020., što predstavlja **pad od 15,75 %** u odnosu na 2019. godinu, 129 milijuna KM u 2021. godini što predstavlja **pad od 11,64 %** u odnosu na 2019. godinu. U dvije naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 136.5 milijuna KM u 2022. godini, te 138.2 milijuna KM u 2023. godini.

Ukupni prihodi od indirektnih poreza za 12 općina/gradova SBK su također procjenjeni sa proporcionalnim padom odnosno za 2020. u iznosu od 24. mil KM dok su projicirani sa padom za 2021. u iznosu od 25 mil KM, za 2022., u iznosu od 26.5 mil KM i za 2023. u iznosu od 26.8 mil KM.

U tabeli 3. je prikaz Izvršenja prihoda od indirektnih poreza Kantona, 12 općina/gradova SBK i posebno za općinu Bugojno sa Jedinstvenog računa za 2019. godinu i projekcije za period 2020. - 2023 godina.

Tabela 3. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštenog računa

Indirektni porezi	Izvršenje 2019	Projekcije 2020	Projekcije 2021	Projekcije 2022	Projekcije 2023
Ukupno SBK	174.010.466	147.607.867	154.101.466	163.084.804	165.112.436
Kanton/budžet	146.123.881	123.582.897	129.019.584	136.540.775	138.238.385
(Bugojno)	(3.540.138)	(3.047.390)	(3.181.452)	(3.366.914)	(3.408.775)
Općine/gradovi	27.886.585	24.024.970	25.081.882	26.544.029	26.874.051

Izvor: Projekcije su urađene na bazi ukupnog plana prihoda na Jedinštenom računu, preuzetog od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA), april 2020 godine.

U tabeli 3. su posebno prikazane projekcije prihoda od indirektnih poreza za Općinu Bugojno koji su po izvršenju u 2019. godini iznosili 3.540.138 KM. Za 2020. godini procjenjeno je da će ovi prihodi biti za 13,92 % manji u odnosu na 2019.

Za 2021., 2022. i 2023. godine prihodi od indirektnih poreza za Općinu Bugojno se projiciraju da će biti manji u odnosu na 2019 za 10,1 %, 4,89 % i 3,71 % retrospektivno (hronološki).

- Prihodi od direktnih poreza

Projekcija prihoda od direktnih (izravnih) poreza urađene su po ustaljenoj metodologiji, prateći makroekonomske pokazatelje (GDP-nominalni i realni rast GDP-a, inflacija, potrošnja, investicije), uz praćenje godišnjih i sezonskih trendova ostvarenja prihoda u prethodnim godinama i izmjena propisa koji tretiraju određene oblasti. Efekti naplate prihoda od poreza na dobit od uvođenja Zakona o porezu na dobit, pokazuju blagi rast za kantonalne Budžete, a koji se različito odražavaju za svaki kanton pojedinačno.

Kantoni u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju niz drugih direktnih poreza, koji uključuju porez na dobit pravnih lica i porez na dohodak, zatim prihode po osnovu kantonalnih propisa o porezima na imovinu i niz neporeznih prihoda, koji im omogućavaju da financiraju ustavom utvrđene funkcije.

Kod direktnih poreza posebno izdvajamo porez na dohodak i porez na dobit:

U 2019. godini izvršenje prihoda za kanton SBK po osnovu **poreza na dohodak** je 17.9 milijuna KM. Procjena za 2020. je 13.7 mil KM što predstavlja **pad od 23,4%** u odnosu

na ostvareno u 2019. godini što je vrlo zabrinjavajuće posebno jer za period od 2021-2023 trend pada ovih prihoda je na skoro istoj razini. U 2019. godini izvršenje prihoda za općine/gradove po osnovu poreza na dohodak je 11.9 mil KM. Procjene za 2020. su 7.2 mil KM, što je pad od 39,56 %. Za period od 2021-2023 projiciran je također pad ovih prihoda za 37,87 % u 2021., za 35,94 % u 2022. i za 33,89 % u 2023. godini.

Porez na dobit u kantonu SBK je ostvaren u iznosu od 21.2 mil. KM u 2019. godini a procenjen je u iznosu od 6.9 mil. KM za 2020., dok su projekcije od 7 mil KM za 2021, 7.2 mil. KM za 2022. i 7.5 mil. KM za 2023. godinu, što ukazuje na veliki pad poreza na dobit od oko 67 % za naredne tri godine u odnosu na ostvareno u 2019. godini.

- **Neporezni prihodi SBK** uglavnom pokazuju značajne oscilacije i ovise od realizacije planova rada pojedinih ministarstava i institucija, obzirom da u ovu kategoriju čine prihodi od pristojbi, naknada, prihoda pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika proračuna i vlastiti prihodi), naknada prema kantonalnim zakonima i drugim propisima itd. Evidentiran je pad ovih prihoda od 8,2 % u 2018. u odnosu na 2017. godinu, a u narednoj 2019. bilježi se rast od 19,2 % u odnosu na 2018. godinu, dok se za period od 2021-2023. godine očekuje pad ovih prihoda (*Izvor: Smjernice ekonomske i fiskalne politike SBK za razdoblje 2021-2023. (juni, 2020)*)

Projekcije za srednjoročno razdoblje 2021-2023. godina prate pretpostavku o postupnom oporavku ekonomije i pozitivnim kretanjima ključnih makroekonomskih parametara, ali je njihov nivo, zbog oslabljene baze u 2020. godini, znatno skromniji u odnosu na visok historijski trend bilježen kontinuirano u zadnjih nekoliko godina.

6. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2021-2023

6.1 Projekcije prihoda i primitaka za period 2021-2023

Planirani nivo ukupnih prihoda (poreznih i neporeznih) i primitaka, koji su trebali biti na raspolaganju za finansiranje funkcija Budžeta općine Bugojno, iznosi 9.116.000 KM u 2019. godini dok su projekcije za razdoblje 2021-2023. godinu slijedeće:

- 7.600.000 KM u 2021. godini,
- 8.040.000 KM u 2022. godini,
- 8.270.000 KM u 2023. godini. **(Tabela 4.)**

Projekcija ukupnih prihoda i primitaka za 2021. godinu predviđa znatno manji iznos u odnosu na planirano u 2020. godini i to za 16,63 %, dok su manji za 11,27 % u odnosu na izvršenje u 2019 godini. U skladu sa dostavljenim projekcijama prihoda i analizama

makroekonomskih parametara sa viših nivoa vlasti, evidentno je da će najavljena ekonomska kriza i recesija izazvana pandemijom "COVID 19" negativno uticati na priliv sredstava u Općinski budžet i zbog toga se za naredne 3 godine planiraju znatno manji prihodi i primici a to se posebno odnosi na prilive poreznih prihoda na koje Općine ne može značajno uticati a koji zavise od makroekonomske i fiskalne stabilnosti BiH i FBiH odnosno BDP-a, bilance uvoza i izvoza, ukupne potrošnje, investicija, zaposlenosti, inflacije i vanjskog duga svih nivoa vlasti BiH.

Tabela 4. Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja za općinu Bugojno 2021 - 2023

R. b.	Ekon. kod	Opis	Ostvareno	Ostvareno	Plan	Projekcije		
			2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1		PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	6.999.585	8.565.180	9.116.000	7.600.000	8.040.000	8.270.000
2	710000	PRIHODI OD POREZA	5.625.434	6.240.575	6.243.000	5.165.000	5.453.000	5.581.000
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	795,00	7.369	12.000	5.500	6.500	8.000
4	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu	0,00	0	0	0	0	0
5	713000	Porezi na plaću i radnu snagu	508,00	1.046	2.000	1.000	1.000	1.000
6	714000	Porez na imovinu	718.624,00	826.189	885.000	700.000	753.000	800.000
7	715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	896,00	553	1.000	500	500	500
8	716000	Porez na dohodak	1.266.834,00	1.425.553	1.350.000	884.000	912.500	941.000
9	717000	Prihodi od neizravnih poreza	3.635.289,00	3.978.996	3.990.000	3.573.000	3.778.000	3.829.000
10	719000	Ostali porezi	2.488,00	869	3.000	1.000	1.500	1.500
11	720000	NEPOREZNI PRIHODI	1.239.793	2.044.396	2.073.000	1.835.000	1.937.000	2.039.000
12	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	36.754,00	31.647	57.000	34.000	36.000	38.000
13	722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	1.202.439,00	2.011.949	2.015.000	1.800.000	1.900.000	2.000.000
14	723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	600,00	800	1.000	1.000	1.000	1.000
15	730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	48.670	97.537	200.000	200.000	300.000	300.000
16	731000	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0,00	0	0	0	0	0
17	732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	48.670,00	97.537	200.000	200.000	300.000	300.000
18	733000	Donacije	0,00	0	0	0	0	0
19	740000	KAPITALNI TRANSFERI	83.068	182.672	150.000	200.000	200.000	250.000
20	741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0,00	0	0	0	0	0
21	742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	83.068,00	182.672	150.000	200.000	200.000	250.000
22	770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	0	0	0	0	0	0
23	777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	0,00	0	0	0	0	0
24	810000	KAPITALNI PRIMICI	2.620	0	450.000	200.000	150.000	100.000
25	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	2.620,00	0	450.000	200.000	150.000	100.000
26	813000	Primici od financijske imovine	0,00	0	0	0	0	0
27	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	0,00	0	0	0	0	0
28	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0,00	0	0	0	0	0

Izvor: Služba za finansije i inspeksijski nadzor Općine Bugojno ma, 2020.

Prihodi od poreza (ekonomski kod 710000)

Uključuju slijedeće poreze:

- Porez na dobit pojedinaca i poduzeća
- Porez na plaću i radnu snagu
- Porez na imovinu
- Domaći porez na dobra i usluge
- Porez na dohodak
- Prihodi od indirektnih poreza
- Ostali porezi

Očekivani ukupni iznos prikupljenih **poreznih prihoda za Općinu Bugojno** u 2020. godini iznosi 6.243.000 KM. Dalje, projekcija poreznih prihoda u 2021.godini iznosi 5.165.000 KM, u 2022. godini 5.453.000 KM i u 2023. godini 5.581.000 KM. **(Tabela 4.)**

Iz navedenog može se konstatovati da će se porezni prihodi za period 2021-2023 znatno smanjiti u odnosu na ostvareno u 2019. godini, što će uticati na smanjenje ukupnih rashoda i izdataka Općine za naredne 3 fiskalne godine.

Posebno izdvajamo smanjenje slijedećih poreznih prihoda:

-Porezi na imovinu (ekonomski kod 714000)

Ovi porezi obuhvataju porez na imovinu od fizičkih i pravnih lica, porez na nasljeđe i darove, porez na promet nepokretnosti fizičkih i pravnih lica i ostale poreze na imovinu, koji najviše zavise od stanja na tržištu nekretnina i provedbe zakonskih propisa.

Plan ovih prihoda za 2020. godinu je 885.000 KM, dok su projekcije za 2021.godinu 700.000 KM, za 2022.godinu 753.000 KM i za 2023. godinu 800.000 KM.

-Prihodi od indirektnih poreza (ekonomski kod 717000)

Prihode od indirektnih poreza čine: porezi na dodanu vrijednost (PDV), porezi koji pripadaju Direkciji cesta i porezi na ime finansiranja autocesta FBiH.

Najznačajniji u ovoj grupi prihoda je prihod od PDV-a, koji se zajedno sa porezima koji pripadaju Direkciji cesta i sa porezima na ime finansiranja autocesta FBiH predviđa značajno manje ukupne prihode od indirektnih poreza u iznosu od 3.573.000 u 2021. godini, 3.778.000 KM u 2022. godini i 3.800.000 KM u 2023. godini što je u skladu sa projekcijama

dostavljenim od ministarstva finansija SBK kojima je predviđeno značajno smanjenje prihoda po ovoj osnovi.

Porez na dohodak (ekonomski kod 716000)

Prihodi od poreza na dohodak, u skladu sa smjernicama dostavljenim od SBK se projiciraju u 2021. godini 884.000 KM, u 2022. godini 912.500 KM i u 2023. godini 941.000 KM što je znatno manje u odnosu na plan za 2020. god. kad su isti planirani u iznosu od 1.350.000 KM.

Neporezni prihodi (ekonomski kod 720000)

Neporezni prihodi uključuju:

- prihode od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihode od pozitivnih tečajnih razlika
- Naknade i takse i prihode od pružanja javnih usluga (administrativne takse, komunalne takse, naknade po osnovu dodjele i korištenja građevinskog zemljišta i građenje, naknade za tehnički pregled građevina, naknade za zakup javnih površina, posebne naknade za zaštitu od prirodnih i dr. nesreća, naknade za korištenje šuma, vodne i cestovne naknade i ostale općinske naknade)
- novčane kazne

Očekivani ukupni iznos prikupljenih neporeznih prihoda u 2020. godini iznosi 2.073.000 KM. Projekcija ukupnih neporeznih prihoda u 2021. godini iznosi 1.835.000 KM, u 2022. godini 1.937.000 KM i u 2023. godini 2.039.000 KM.

Potrebno je napomenuti da su neporezni prihodi još uvijek najslabija tačka sagledavanja prihoda koji se kao takvi različito tretiraju u Federaciji BiH, kantonima i općinama, zbog čega treba uslijediti njihovo specificirano i unificirano praćenje. Također, uz neporezne prihode potrebno je da se nadležne općinske službe više angažiraju i oko povećanja tekućih i kapitalnih transfera kao namjenska sredstva sa viših nivoa vlasti koji imaju tendenciju kontinuiranog pada zbog nedostatka sredstava i nemogućnosti viših nivoa vlasti da sufinansiraju kapitalne i investicione projekte lokalnih zajednica tj. Općina.

Napomena: Potrebno je da Općinsko vijeće do 31.12.2020. donese novu Odluku o komunalnim djelatnostima i naknadama u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima SBK (Sl. novine SBK, broj: 13/13) o kojoj značajno zavisi ukupna visina neporeznih prihoda Općine.

6.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2021- 2023

Očekivana projekcija rashoda i izdataka Općine Bugojno iznosi 7.600.000 KM u 2021. godini, 8.040.000 KM u 2022. godini i 8.270.000 KM u 2023. godini. Planirani ukupni rashodi i izdaci za 2021. su značajno manji u odnosu na planirano u 2020. godini što je u skladu sa ostvarenim prihodima sa 31.05.2020. godini. Zbog nepodmirenih obaveza iz prethodnih godina Općina i dalje nastoji poduzimati mjere štednje kod javne potrošnje koje bi se trebale provoditi kroz ograničavanje sredstava namjenjenih za tekuće transfere, uz istovremeno osiguranje normalnog funkcionisanja rada javne uprave kao i osiguravanje sredstava za infrastrukturne projekte i investicije. S obzirom da će novonastala ekonomska kriza negativno uticati na priliv sredstava u narednim godinama jedna od ključnih mjera je upravo smanjenje tekućih transfera kao i kontrola utroška sredstava za kapitalne transfere kako bi se stabilizirao budžet Općine.

Iz navedenog razloga ukupni tekući rashodi (ekonomski kod 610000) su projicirani značajno manje za 2021. godinu u iznosu od 7.170.000 KM, za 2022. godinu u iznosu od 7.495.000 KM i za 2023. godinu u iznosu od 7.704.000 KM, dok su za 2020. godinu planirani u iznosu od 8.452.000 KM.

Ukupni kapitalni izdaci (ekonomski kod 820000) su planirani za 2020. godinu u iznosu od 630.000 KM a za period 2021-2023. godinu su projicirani u iznosu od 400.000 KM za 2021, 510.000 KM za 2022. i 530.000 KM za 2023. godinu.

Tekuća rezerva je planirana u iznosu od 34.000 KM za 2020. godinu što je u skladu sa prethodnim fiskalnim godinama a za period 2021-2023. godinu projicira se u iznosu od 30.000 za 2021. godinu do 36.000 KM za 2023. godinu.

U slijedećim **tabelama 5.** su prikazane projekcije rashoda i izdataka Općine po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2021-2023. godine:

Tabele 5. Projekcije rashoda i izdataka Općine po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2021-2023. godine

R. b.	Ekon. kod	Vrsta rashoda	Ostvareno	Plan	Projekcije		
			2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1		UKUPNO RASHODI I IZDACI	7.386.497	9.116.000	7.600.000	8.040.000	8.270.000
2	600000	Tekuća pričuva		34.000	30.000	35.000	36.000
3	610000	Ukupni tekući rashodi	7.154.163	8.452.000	7.170.000	7.495.000	7.704.000
4	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.118.098	2.474.000	2.400.000	2.425.000	2.450.000
5	612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	192.758	225.500	217.000	219.500	221.500
6	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	583.067	587.500	570.000	590.000	601.000
7	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashidi	3.412.843	3.957.500	3.125.000	3.250.000	3.400.000
8	615000	Kapitalni transferi	841.563	1.196.000	850.000	1.000.000	1.020.000
9	616000	Izdaci za kamate	5.834	11.500	8.000	10.500	11.500
10	820000	Ukupni kapitalni izdaci	232.334	630.000	400.000	510.000	530.000
11	821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	193.854	460.000	200.000	310.000	330.000
12	822000	Izdaci za financijsku imovinu	0	170.000	200.000	200.000	200.000
13	823000	Izdaci za otplate dugova	38.480	0	0	0	0
14		Broj zaposlenih	87	98	94	95	96

R. b.	Funkc. kod - Klasa	RASHODI PO FUNKCIONALNIM KATEGORIJAMA	Ostvareno	Plan	Projekcije		
			2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1		UKUPNO	7.386.497	9.116.000	7.600.000	8.040.000	8.270.000
2	01	OPĆE JAVNE USLUGE	3.523.398	4.324.500	3.730.000	3.810.000	3.910.000
3	02	OBRANA	0	0	0	0	0
4	03	JAVNI RED I SIGURNOST	126.900	126.500	126.000	130.000	135.000
5	04	EKONOMSKI POSLOVI	822.286	900.000	800.000	900.000	900.000
6	05	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	161.191	200.000	164.000	180.000	190.000
7	06	STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	418.643	786.000	720.000	790.000	800.000
8	07	ZDRAVSTVO	50.000	146.000	110.000	110.000	120.000
9	08	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	1.398.079	1.672.000	1.050.000	1.200.000	1.300.000
10	09	OBRAZOVANJE	336.264	411.000	300.000	340.000	365.000
11	10	SOCIJALNA ZAŠTITA	549.736	550.000	600.000	580.000	550.000

Izvor: Služba za finansije i inspeksijski nadzor Općine Bugojno maj, 2020.

Plaće i naknade troškova zaposlenih (ekonomski kod 611000)

Planirani prosječan broj zaposlenih (državnih službenika i namještenika) u jedinstvenom organu uprave Općine Bugojno za 2020. godine je 98, uz uvjet da se popune upražnjena radna mjesta sa novim zaposlenima. Međutim zbog novonastale ekonomske krize nije izvjesno da će se to ostvariti do kraja 2020. godine. Ukupno planirana potrošnja za bruto plaće i naknade zaposlenih u 2020. iznosi 2.474.000 KM dok je projicirani iznos za 2021. godinu 2.400.000 KM (za 94 zaposlenih), za 2022. godinu projicirani iznos je 2.425.000 KM (za 95 zaposlenih) i za 2023. godinu 2.450.000 KM (za 96 zaposlenih). Prema tome, projicirani prosječan broj zaposlenih u organu uprave Općine Bugojno za period 2021.-2023. godinu je 95 uzimajući u obzir odlaske u penziju i zapošljavanje novih državnih službenika i namještenika.

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge (ekonomski kod 613000)

Ukupna izdvajanja za materijalne troškove i usluge Općine Bugojno procjenjuju se na 587.500 KM u 2020. god., 570.000 KM u 2021., 590.000 KM u 2022. godini i 601.000 KM u 2023. godini. Putni troškovi, nabavka materijala, komunalni izdaci, troškovi energije, izdaci za tekuće održavanje i ugovorene usluge su realno planirani i neizbježni kad je u pitanju funkcionisanje rada Organa uprave, odnosno pružanje kvalitetne i profesionalne usluge građanima, kao i potrebe za sredstvima za rad Općinskog vijeća, Općinskih službi i mjesnih zajednica.

Tekući transferi (ekonomski kod 614000)

Ukupna izdvajanja za tekuće transfere su planirana u iznosu od 3.957.500 KM za 2020., dok su za naredne tri godine ista sredstva smanjena zbog smanjenja poreznih prihoda Općine. S tim u vezi projicirana su sredstva za tekuće transfere u iznosu od 3.125.000 KM za 2021. godinu, 3.250.000 KM za 2022. godinu i 3.400.000 KM za 2023. godinu. Drugi razlog smanjenja projiciranih iznosa za ovu namjenu za period 2021-2023 u odnosu na tekuću 2020 godinu leži u činjenici da opreznije planiranje neporeznih prihoda narednih godina zahtjeva i mjere štednje za sve korisnike budžetskih sredstava dok su bruto plaće zaposlenih zakonski regulisane a materijalni troškovi za rad javne uprave i Općinskog vijeća su minimalno planirani. Uz mjere štednje, budžetsko programiranje je sigurno jedno od rješenja problema nerealne potrošnje korisnika tekućih transfera. Po pitanju izrade programa potrošnje po kojima bi se finansirali svi korisnici budžetskih sredstava, potrebno je da se svi akteri uključe u proces planiranja i izrade

dokumenata Budžeta kako bi se sredstva trošila realno, namjenski i transparentno. Kako bi se budžetsko programiranje realizovalo u skladu sa Zakonom o Budžetima FBiH i ostalim zakonskim propisima, potrebno je da sve potrošačke jedinice organa uprave (općinske službe) urade pojedinačne programe utroška sredstava za tekuće i kapitalne transfere i izdatke kako bi služba za finansije i inspekcijski nadzor mogla pratiti namjenski i transparentan utrošak sredstava iz Budžeta.

Kapitalni transferi (ekonomski kod 615000)

Ukupna izdvajanja za kapitalne transfere se procjenjuju u iznosu od 1.196.000 KM za 2020. godinu, 850.000 KM za 2021. god., 1.000.000 KM za 2022. godinu i 1.020.000 KM za 2023. godinu. Uzimajući u obzir planirano u dokumentu strategije razvoja Općine za period od 2011-2020. godine, zatim potrebe za obnovom infrastrukture na teritoriji Općine i uzimajući u obzir dostavljene ali nepotpune zahtjeve korisnika za finansiranje infrastrukturnih projekata iz prošle godine koje je Služba za finansije i inspekcijski nadzor djelomično zaprimila od nadležnih Općinskih službi, iznosi za kapitalne transfere su projicirani za period 2021-2023. u većim iznosima od ostvarenja u 2019. godini.

Infrastrukturni i kapitalni projekti kao i razvojni programi koje Općina planira realizovati i implementirati za period 2021-2023. godine su navedeni u Nacrtu dokumenta strategije razvoja Općine za period 2011-2020. Najvažniji razvojni programi iz dokumenta Nacrta strategije razvoja Općine su: Izgradnja infrastrukture sufinansiranjem projekata u nadležnosti javnih preduzeća, podrška razvoju malih i srednjih preduzeća, razvoj poljoprivredne proizvodnje i kreiranje poslovnog okruženja za privlačenje investicija. Općina Bugojno će nastojati da za period od 2021-2023. započne i završi veći dio projekata koji su planirani pod svakim pojedinačnim programom i u skladu sa svojim mogućnostima i nadležnostima.

Ukupni kapitalni izdaci (ekonomski kod 820000) se uglavnom odnose na održavanje zgrade Općine, nabavku opreme i infrastrukturne projekte za građevine i mostove koji se vode kao stalno sredstvo Općine a planirani su u iznosu od 630.000 KM za 2020. godinu dok su projicirani od 400.000 KM do 530.000 KM za period 2021- 2023. godinu.

***Napomena A: Izdaci za finansijsku imovinu (ekonomski kod 822000)** se odnose na neraspoređeni višak prihoda i rashoda koji je planiran u iznosu od 170.000 KM za 2020.godinu a projiciran je u iznosu od 200.000 KM za svaku godinu za period 2021-2023. godinu a svrha je podmirivanje obaveza iz proteklih perioda.*

Napomena B: Izdaci za otplate duga (ekonomski kod 823000)

Ostatak otplate kredita u 2019. godine odnosio se na kredit kod Razvojne banke za rekonstrukciju Ulice Sultan Ahmeda koja je završena u roku u 2012. godini. Otplata kredita koja uključuje i posljednju ratu kredita je ostvarena u iznosu od 38.480 KM u 2019. godini i time su okončane sve obaveze Općine po pitanju navedenog kreditnog zaduženja.

Budžetska potrošnja po funkcionalnoj klasifikaciji (Rashodi po funkcionalnim kategorijama iz Tabele 5)

Iz pregleda rashoda po funkcionalnoj klasifikaciji vidljivo je da se najveći dio sredstava usmjerava prema aktivnostima općih javnih službi (regulisano zakonom) odnosno prema povećanju kvalitete usluga građanima kao i zaposlenju visoke i srednje stručne spreme u organu uprave. Potrošnja usmjerena prema ekonomskim, stambenim i zajedničkim poslovima je posebno značajna jer je prioritet Općine da kroz izgradnju infrastrukture stvara preduslove za investicije i razvoj ali i na taj način da poticanjem implementacije projekata pomogne lokalnim građevinskim firmama a time i cjelokupnoj privredi Općine. S druge strane, za period od 2021. do 2023. planira se realno smanjenje potrošnje za sve aktivnosti u skladu sa prilivom ukupnih prihoda Općine kako bi se stabilizirao budžet.

7. Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama, za period 2021-2023. godinu

Strateški cilj budžetskog korisnika, jedinstvenog organa uprave je blagovremeno i potpuno ostvarivanje programskih aktivnosti Načelnika Općine zajedno sa potrošačkim jedinicama odnosno općinskim službama.

Tabela 6. Pregled programa aktivnosti po potrošačkim jedinicama (Načelnik i Općinske službe) za period 2021-2023.

Lista programa aktivnosti potrošačkih jedinica	Plan za 2020.	Projekcije			Nosioč aktivnosti	Izvor finansiranja
		2021.	2022.	2023.		
1. Program aktivnosti Općinskog Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuću rezervu i izdatke za opremu	158.500	150.000	156.000	158.000	Načelnik	Vlastita sredstva
2. Program aktivnosti Stručne službe općinskog vijeća i Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge (posebno za rad vijećnika i komisija), parlamentarne stranke, izbornu komisiju, nabavku opreme, održavanje kasarne i rekonstrukciju zgrade Općine	1.268.500	1.210.000	1.233.000	1.240.000	Sekretar općinskog vijeća i načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
3. Program aktivnosti Službe za civilnu zaštitu. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere (elementarne nepogode i deminiranje) i nabavku opreme	242.500	230.000	236.000	242.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije

4. Program aktivnosti Službe za privredu, društvene djelatnosti i opću upravu <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere-posebni programi za sport, kulturu, NVO, obrazovanje, poduzetništvo, poljoprivredu, poduzetništvo i ostalo i izdatke za opremu.	3.873.500	3.050.000	3.190.000	3.340.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
5. Program aktivnosti Službe za urbanizam, građenje, geodetsko-katastarske i imovinsko pravne poslove. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, kapitalne izdatke i transfere i izdatke za opremu.	552.000	530.000	540.000	550.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
6. Program aktivnosti Službe za stambeno komunalne poslove, obnovu i razvoj MZ <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere- posebni programi za transfere i subvencije, izdatke za nabavku stalnih sredstava (oprema), kapitalne transfere drugim nivoima vlasti, kapitalne transfere pojedincima (obnova kuća)	2.415.500	1.800.000	2.050.000	2.100.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
7. Program aktivnosti Službe za finansije i inspekcijski nadzor <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere (povrat poreza), izdatke za opremu, otplatu kredita, izdatke za kamate, neraspoređeni višak prihoda i rashoda (pokriće deficita iz ranijih godina samo za 2020. godinu)	605.500	430.000	435.000	440.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
8. Program aktivnosti za pokriće deficita iz ranijih godina za period 2021-2023. godinu (Neraspoređeni višak prihoda i rashoda)	0	200.000	200.000	200.000	Općina Bugojno kao jed.organ uprave	Vlastita sredstva
UKUPNO	9.116.000	7.600.000	8.040.000	8.270.000		

Izvor: Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno, juni 2020.

Programi aktivnosti svih potrošačkih jedinica (**tabela 6.**) čine ukupnu programsku aktivnost jedinstvenog organa uprave odnosno svih potrošačkih jedinica. Potrošačke jedinice odnosno Načelnik i općinske službe, kao budžetski korisnici, su dužni da u sklopu navedenih programskih aktivnosti izrade pojedinačne programe koji će obuhvatiti sve tekuće i kapitalne transfere/subvencije pojedincima, udruženjima, javnim preduzećima i ustanovama klasifikovane po funkcionalnim kategorijama iz slijedećih oblasti: Opće javne usluge, odbrana, javni red i sigurnost, ekonomski poslovi, zaštita životne sredine, stambeni i zajednički poslovi, zdravstvo, rekreacija-sport, kultura i religija, obrazovanje i socijalna zaštita.

8. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima, primicima, rashodima i izdacima u budžetu Općine Bugojno

Preporuke i mjere za fiskalnu i makroekonomsku politiku Općine za period 2021-2023 :

- Restriktivna politika prema potrošnji budžetskih sredstava posebno u uvjetima novonastale ekonomske krize izazvane pandemijom COVID19
- Budžetska disciplina i jačanje fiskalne odgovornosti korisnika budžetskih sredstava (potrošačkih jedinica; Načelnika i Općinskih službi)
- Uvođenje trezorskog poslovanja i uspostava efikasnog internog sistema kontrole i nadzora nad utroškom sredstava svih potrošačkih jedinica
- Jačanje makroekonomske stabilnosti (važna uloga nadležnih službi, privatnog sektora, javnih preduzeća, javnih ustanova i ostalih korisnika budžetskih sredstava)
- Provođenje daljnje reforme javne uprave, javnih preduzeća i javnih ustanova
- Provođenja mjera za poticanje zaposlenosti u javnom i privatnom sektoru
- Poboljšanje naplate poreznih i neporeznih prihoda primjenom zakonskih propisa
- Koordinacija, saradnja i pojačane aktivnosti svih korisnika budžetskih sredstava u prikupljanju javnih prihoda sa svih nivoa vlasti
- Donošenje Odluka i drugih općih i pojedinačnih akata za uređivanje svih oblasti u skladu sa zakonima i nadležnosti Načelnika i Općinskog vijeća.

- Sprovođenje svih zakonskih i podzakonskih akata sa viših nivoa vlasti kao i usklađivanje svih pravnih regulativa općine sa važećim zakonima a koje nisu još uvijek usklađene.

Na osnovu procijenjenog okvira raspoloživih prihoda i prioriteta politika Općine s jedne strane, zatim analize objavljenih dokumenata sa viših nivoa vlasti i finansijskih zahtjeva korisnika Budžeta (djelomično dostavljeni od potrošačkih jedinica-općinskih službi) ovim dokumentom okvirnog Budžeta Općine Bugojno predloženi su prioriteti potrošnje za naredni trogodišnji period, a u skladu s tim i početne gornje granice rashoda korisnika Budžeta za 2021., 2022. i 2023. godinu.

***Napomena:** Ograničavajući faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda je projicirani okvir raspoloživih prihoda prikazan u tabeli 4. (Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja općine Bugojno za period 2021.- 2023. godinu).*

Pripremila:

Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno

Broj: 07-14-00691-20

Bugojno, juni 2020. god.

NAČELNIK OPĆINE

Hasan Ajkunić, s.r.